

บทที่ 7

การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

มหาวิทยาลัยมีความชัดเจนในการกำหนดวิสัยทัศน์จะเป็นมหาวิทยาลัยชั้นนำในภูมิภาค เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ เป็นเลิศทางศิลปวัฒนธรรม และเป็นผู้พัฒนาท้องถิ่น

มหาวิทยาลัยมีเข็มมุ่ง คือ เป็นมหาวิทยาลัยชั้นนำในภูมิภาค เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ เป็นเลิศทางศิลปวัฒนธรรม และเป็นผู้พัฒนาท้องถิ่น โดยบูรณาการทุกประเด็นเข้าด้วยกัน ใช้ท้องถิ่นเป็นฐานการจัดการเรียนรู้ การวิจัย การบริการวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

1. ผลการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยตามแผนปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ

(1) สร้างแหล่งเรียนรู้ด้านศิลปวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ สิ่งแวดล้อม และภูมิปัญญาที่เป็นเลิศ มีกิจกรรมสร้างสรรค์แหล่งเรียนรู้ด้านศิลปวัฒนธรรม ในรูปแบบต่างๆ เช่น ศูนย์ทอผ้าพื้นเมือง นิทรรศการผ้าพระบฏ สร้างสื่อด้านสิ่งพิมพ์หนังสือชุดนครศรีธรรมราชศึกษา

(2) บูรณาการศิลปวัฒนธรรมเข้ากับพันธกิจอื่น บูรณาการศิลปวัฒนธรรมเข้ากับพันธกิจด้านการเรียนการสอนและการวิจัย มีผลผลิตปรากฏชัดคือมีรายวิชาและผลงานทางวิชาการด้านศิลปวัฒนธรรมที่ใช้เป็นสื่อการเรียนการสอน มีผลงานวิจัยด้านศิลปวัฒนธรรมโดยตรงหลายโครงการ

(3) กำหนดนโยบายการส่งต่อและถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ด้านภูมิปัญญาและศิลปวัฒนธรรมจากอาจารย์อาวุโสและปราชญ์ท้องถิ่นสู่อาจารย์รุ่นใหม่ มีกิจกรรมสัมมนาทางวิชาการด้านภูมิปัญญาและศิลปวัฒนธรรมเรื่อง "แผนที่วัฒนธรรม: กรณีภาคใต้" โดยวิทยากรอาจารย์อาวุโส ปราชญ์ท้องถิ่น ผู้ร่วมประชุมสัมมนาเป็นครูอาจารย์รุ่นใหม่ มีกิจกรรมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์โดยวิทยากรอาวุโส และปราชญ์ท้องถิ่นโดยใช้พื้นที่อำเภอลานสกา และอำเภอทุ่งสง เป็นฐานแรก มีกิจกรรมการศึกษาประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรมเพื่อเสนอพระบรมธาตุเจดีย์เป็นมรดกโลก

(4) พัฒนาต้นทุนทางวัฒนธรรมท้องถิ่นไปสู่สากลและสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจ มีกิจกรรมการพัฒนาประเพณีแห่ผ้าขึ้นธาตุ ขึ้นเป็นงานระดับชาติ เพิ่มมูลค่าประเพณีทางศาสนาเป็นการท่องเที่ยว พัฒนาทุนทางวัฒนธรรมสู่โครงการเศรษฐกิจสร้างสรรค์ร่วมกับ ททท, สสว. และกรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์

2. ระบบบริหารจัดการในการดำเนินงานทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

2.1 ด้านข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยนำเข้า

(1) ระดับมหาวิทยาลัยมีการกำหนดวิสัยทัศน์ กำหนดนโยบาย หลักคิดทั้ง 4 ประเด็น โดยบูรณาการร่วมกันทั้ง 4 ประเด็น ทั้ง 4 หลักคิด จะกำหนดประเด็นศิลปวัฒนธรรมอย่างชัดเจน โดยเฉพาะหลักคิดประเด็นที่ 3 คือ เป็นเลิศทางวัฒนธรรม สนับสนุนงบประมาณงานวิจัย งานสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และเอกลักษณ์ท้องถิ่น การพัฒนามาตรฐานคุณภาพด้านศิลปวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และสิ่งแวดล้อมสู่ความเป็นเลิศด้านภูมิปัญญาของภูมิภาค ฯลฯ จัดสรรงบประมาณให้แก่คณะและหน่วยงาน คณะกรรมการดำเนินการ

(2) ระดับคณะมีนโยบายและแผนปฏิบัติการที่สอดคล้องกับมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะกิจกรรมต่างๆ ที่ทุกคณะได้ร่วมมือกับการจัดกิจกรรมของมหาวิทยาลัยตลอดปี มีคณะกรรมการดำเนินการของคณะและคณะกรรมการของนักศึกษา คณะและหน่วยงานได้รับงบประมาณสนับสนุนจากมหาวิทยาลัย และงบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานภาคเอกชนและภาครัฐ

(3) งบประมาณ มหาวิทยาลัยได้รับงบประมาณสนับสนุน 1,347,796 บาท คณะครุศาสตร์ 40,000 บาท คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ 242,454 บาท คณะวิทยาการจัดการ 127,842 บาท คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 95,000 บาท คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม 175,000 บาท

2.2 ด้านกระบวนการดำเนินการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

(1) คณะวางแผนร่วมกันกำหนดแผนการอนุรักษ์และเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมให้สอดคล้องกับแผนของมหาวิทยาลัยตลอดทั้งปี

(2) สร้างเครือข่ายการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมกับหน่วยงานภายในและภายนอกทั้งภาครัฐและภาคเอกชน

(3) จัดกิจกรรม โดยพยายามให้สอดคล้องกับอัตลักษณ์ในการจัดการเรียนการสอน โดยบูรณาการศิลปวัฒนธรรมกับการเรียนการสอน การวิจัย

(4) มีแผนถ่ายทอดความรู้ประสบการณ์ด้านภูมิปัญญาและศิลปวัฒนธรรม จากอาจารย์ ปรากฏ ชุมชน และท้องถิ่นสู่อาจารย์และนักศึกษา

(5) ติดตามผลและสรุปผลการดำเนินงานทุกกิจกรรม

3. ผลการดำเนินการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

คณะครุศาสตร์ มีผลการดำเนินการ ดังนี้

ด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ในปีการศึกษา 2553 คณะครุศาสตร์ได้จัดกิจกรรมทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม ทั้งในและต่างประเทศจำนวน 5 โครงการ และจัดนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรม 6 กิจกรรม คณะกรรมการได้ร่วมกิจกรรมกับโครงการของมหาวิทยาลัยทุกโครงการ คณะได้พยายามนำกิจกรรมมาบูรณาการกับการเรียนการสอน

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มีผลการดำเนินการ ดังนี้

คณะได้เข้าร่วมกิจกรรมด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมกับมหาวิทยาลัยและของคณะ เช่น งานประเพณี งานสารทเดือนสิบ งานแห่ผ้าขึ้นธาตุนานาชาติ งานสถาปนามหาวิทยาลัย งานทำบุญตักบาตร ทำบุญให้ทานไฟ และกิจกรรมสำคัญๆ ทางศาสนา

คณะวิทยาการจัดการ มีผลการดำเนินการ ดังนี้

คณะได้ร่วมกับหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกคณะ มีการเข้าร่วมกิจการของมหาวิทยาลัยทุกโครงการ จัดกิจกรรมส่งเสริมประเพณี ค่านิยมที่ดี ตลอดจนพยายามบูรณาการศิลปวัฒนธรรมให้เข้ากับกิจกรรมการเรียนการสอนและการวิจัย

คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีผลการดำเนินการ ดังนี้

คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมการอนุรักษ์ เสริมสร้างทางด้านศิลปวัฒนธรรม โดยประชาสัมพันธ์และจัดกิจกรรมโครงการศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นให้นักศึกษา

บุคลากร และประชาชนในท้องถิ่นเข้าร่วมกิจกรรม พยายามบูรณาการศิลปวัฒนธรรมให้เข้ากับกิจกรรมการเรียนการสอน

คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มีผลการดำเนินการ ดังนี้

คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรมได้จัดกิจกรรมทั้งสิ้น 7 กิจกรรม คือ กิจกรรมทำบุญให้ทานไฟและการทำบุญตักบาตร กิจกรรมการสร้างมูลค่าเพิ่มตามแนวเศรษฐกิจสร้างสรรค์ให้กับศิลปะการร้อยลูกปัดโนรา กิจกรรมอบรมคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักศึกษา กิจกรรมรักษาสีงแวดล้อมธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศิลปกรรม กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ กิจกรรมแห่ผ้าขึ้นธาตุนานาชาติ กิจกรรมอนุรักษ์ประเพณีท้องถิ่นและกิจกรรมเสริมสร้างภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยคณะเข้าร่วมกิจกรรมของมหาวิทยาลัยทุกโครงการตลอดจนพยายามบูรณาการศิลปวัฒนธรรมให้เข้ากับกิจกรรมการเรียนการสอน

4. ข้อเสนอแนะด้านศิลปวัฒนธรรมของคณะ

(1) ส่งเสริมสนับสนุนให้อาจารย์ผู้สอนสอดแทรกเนื้อหาและกิจกรรมเชิงศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาในการเรียนการสอน การวิจัย ให้มากขึ้น ใช้แหล่งเรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่นเป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตร

(2) ปรับปรุงและพัฒนาฐานข้อมูลศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นให้สะดวกต่อการสืบค้น

5. ความภาคภูมิใจและความมุ่งมั่นดำเนินการด้านศิลปวัฒนธรรม

คณะครุศาสตร์

1. พัฒนานักศึกษา คณะได้จัดพัฒนานักศึกษาในภาพรวมและแยกเป็นรายชั้นปี บูรณาการกิจกรรมศิลปวัฒนธรรมกับการเรียนการสอน เช่น กิจกรรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม การเข้าร่วมกิจกรรม ศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัย

2. การจัดกิจกรรมเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมทั้งในประเทศและต่างประเทศ

3. คณะมีความมุ่งมั่นพัฒนานักศึกษาให้มีความรู้ เข้าใจ และดำเนินการ อนุรักษ์ประเพณี และวัฒนธรรมไทย โดยสอดแทรกในการเรียนการสอน

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

1. สนับสนุนให้อาจารย์ นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรมและนำมาบูรณาการกับหลักสูตรต่าง ๆ

2. การจัดกิจกรรมทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมจำนวน 2 โครงการ และอาจารย์ นักศึกษาได้เข้าร่วมกิจกรรมของมหาวิทยาลัยทุกโครงการ

3. คณะมีความมุ่งมั่นส่งเสริมพัฒนาองค์ความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรมให้สอดคล้องกับการเรียนการสอนในรายวิชาต่าง ๆ

คณะวิทยาการจัดการ

1. คณะวิทยาการจัดการมุ่งส่งเสริมให้ทุกหลักสูตรมีการบูรณาการพันธกิจด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมเข้ากับพันธกิจการเรียนการสอน เช่น การอบรมปฏิบัติการ ดี.เจ. เยาวชนสำนึกรักษ์

ท้องถิ่น ที่จัดต่อเนื่องมาเป็นครั้งที่ 9 การแข่งขันปรุงอาหารพื้นบ้าน การจัดงานลานค้าราชภัฏเทรด์แฟร์ เพื่อส่งเสริมให้เกิดการอนุรักษ์ สืบสาน สร้างสรรค์ และพัฒนาศิลปวัฒนธรรมให้คงอยู่สืบไป

2. คณะมีความมุ่งมั่นจัดกิจกรรมที่ปลูกฝังวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณธรรม จริยธรรม วิถีชีวิตชุมชนท้องถิ่น ให้กับนักศึกษา

คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

1. การจัดกิจกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ปลูกป่าชายเลน ซึ่งเป็นกิจกรรมของหลักสูตรวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม

2. บูรณาการงานวิจัยกับวัฒนธรรมท้องถิ่น เช่น งานวิจัยเรื่องวัฒนธรรมอาหารและข้อมูลทางโภชนาการของทรัพยากรชีวภาพภายในชุมชนประมงอำวนครศรีธรรมราช ผลิตภัณฑ์จากเมล็ดจำปาตะเครื่องแกงเสียงสำเร็จรูป

3. สนับสนุนการประกวดอาหารว่างไทยระดับประเทศ

4. คณะมีความมุ่งมั่นพัฒนา อนุรักษ์ และเผยแพร่วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการสอดแทรกในการเรียนการสอนให้กับนักศึกษา

คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม

1. คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรมได้จัดกิจกรรมทั้งสิ้น 7 กิจกรรม

2. โครงการเด่นด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม เช่น กิจกรรมการสร้างมูลค่าเพิ่มตามแนวเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ศิลปะการร้อยลูกปัดโนรา

3. คณะมีความมุ่งมั่นดำเนินการด้านศิลปวัฒนธรรมสอดแทรกกับการเรียนการสอน พร้อมทั้งร่วมมือกับหน่วยงานภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย

จุดเด่นด้านศิลปวัฒนธรรม

1. มหาวิทยาลัยมุ่งเน้นด้านศิลปวัฒนธรรม มีนโยบาย แผนงาน สนับสนุนงบประมาณ การจัดกิจกรรมโครงการทำนุบำรุง อนุรักษ์ สืบสาน ศิลปวัฒนธรรมไทยและท้องถิ่น

2. มีการจัดกิจกรรมศิลปวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่องสอดคล้องกับแผนงานของมหาวิทยาลัยและท้องถิ่น จนเป็นที่ยอมรับในการจัดกิจกรรมประเพณีสำคัญของจังหวัดนครศรีธรรมราช

3. มีบูรณาการด้านศิลปวัฒนธรรมกับงานวิจัย การเรียนการสอน การบริการวิชาการ เช่น การพัฒนาตำรับอาหารท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะ

1. ควรเน้นให้บูรณาการกิจกรรมการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมกับการเรียนการสอนและกิจกรรมนักศึกษา โดยจะต้องทำให้นักศึกษาสามารถเรียนรู้จนนำไปสู่การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ได้

2. ควรมีการสำรวจและส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือกับชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสถานประกอบการ ในด้านศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นให้มากขึ้น เพื่อให้เกิดการส่งเสริมการ

เรียนรู้การอนุรักษ์การพัฒนา และมีการเผยแพร่ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย รวมทั้งยังอาจเป็นแนวทางในการสร้างมาตรฐานวัฒนธรรมต่อไป

3. มหาวิทยาลัยจะต้องกำหนดโครงการสร้างความภูมิใจในเรื่องศิลปวัฒนธรรม ทั้งการตระหนัก การอนุรักษ์ และการพัฒนา ให้เกิดขึ้นกับนักศึกษา ศิษย์เก่า ผู้ปกครอง และประชาชนในชุมชน

4. มหาวิทยาลัยจะต้องสร้างความตระหนักและจิตสำนึกร่วมในเรื่องของการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมให้เกิดขึ้นกับอาจารย์ บุคลากร นักศึกษา ศิษย์เก่า และประชาชนในชุมชนเพื่อรองรับการเกิดขึ้นของประชาคมอาเซียนที่จะเกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2558

สรุปการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

มหาวิทยาลัยเน้นงานด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม จริยธรรม อย่างต่อเนื่อง เน้นการส่งเสริมให้นักศึกษา เยาวชน และประชาชนได้ตระหนักถึงคุณค่าและสืบสานศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของประเทศ มหาวิทยาลัยได้จัดกิจกรรมทางด้านศิลปวัฒนธรรมร่วมกับหน่วยงานภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย การจัดประชุมสัมมนาทางด้านวัฒนธรรมให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการระดมความคิดเห็นในเรื่องการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม การร่วมส่งเสริมประเพณีท้องถิ่นภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย และการให้บริการสืบค้นข้อมูลทางด้านวัฒนธรรมแก่นักศึกษาและประชาชนทั่วไป โดยมีกิจกรรมที่ได้ดำเนินการตามแผนงานการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

